

Motion till riksdagen 2025/26:1607

av **Malin Danielsson (L)**

Södertörns infrastruktur och tillväxt

Innehållsförteckning

Förslag till riksdagsbeslut	1
Motivering	2
Säkerställ och påskynda Tvärförbindelse Södertörn	3
Förbered för en förlängning av Spårväg syd	3
Ny passage över Södertälje kanal	3
Stockholm Norvik hamn och väg 225	4
Bytespunkt Flemingsberg och Förbifart Tullinge	4
Elflygplats Södertörn	4
Säkerställ fungerande transporter till Arlanda och Skavsta från Södertörn när	
Bromma läggs ned	5
Säkerställ fungerande pendeltågstrafik	5
Tydliga regelverk som håller förorenare ansvariga	6

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om satsningar på Södertörns infrastruktur och tillväxt och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Stockholmsregionen är landets stora tillväxtmotor, hela 40 % av Sveriges tillväxt sker i regionen. I den södra delen av Stockholm, Södertörn, är företagstillväxten högre än i länet som helhet och tillväxten i antalet anställda är starkare på Södertörn än i Stockholms län och i Sverige som helhet. Fram till 2030 beräknas 70 000 bostäder och 90 000 arbetstillfällen tillkomma på Södertörn.

Södertörn är också en föregångare vad gäller hållbara transporter. Genom att samordna varudistributionen till de kommunala verksamheterna har kommunerna på Södertörn gemensamt minskat sina klimatutsläpp med 70 %. Norviks hamn i Nynäshamn lägger grunden för att fler transporter från övriga Europa till Stockholmsregionen kan flyttas över från lastbilar till sjötransporter. Spårväg syd, som är en del av Sverigeförhandlingen, kommer öka kollektivtrafikresandet betydligt och Tvärförbindelse Södertörn kommer att förbättra framkomligheten för bland annat busstrafiken.

Södertörn har över 500 000 invånare och fyra regionala stadskärnor: Södertälje, Kungens kurva, Flemingsberg och Haninge. I Södertälje finns globala företag som Astra Zeneca och Scania. Kungens kurva är norra Europas största handelsområde som nu förtätas med bostäder. I Flemingsberg finns ett starkt växande campus med snart fem akademier, 17 000 studenter, universitetssjukhus och världsledande forskning. Här finns också ett växande rättscentrum kring Södertörns tingsrätt och basen för polisområde Stockholm syd. Haninge stad utvecklar stadskärnan genom förtätning av bostäder, verksamheter och service i kollektivtrafiknära lägen.

Utöver de regionala kärnorna växer flera företagsområden fram på Södertörn såsom logistikcentret Stockholm Syd i Södertälje/Nykvarn, hamnområdet i Nynäshamn och Albyberg i Haninge. En färdigställd Förbifart Tullinge kommer även möjliggöra ytterligare företagsmark i Botkyrka.

För att möta den starka tillväxten på Södertörn krävs fortsatta investeringar i Södertörns infrastruktur. Särskilt prioriterade är Tvärförbindelse Södertörn, väg 225, en ny passage över Södertälje kanal, förbättrad tåginfrastruktur till Norviks hamn samt Bytespunkt Flemingsberg och Förbifart Tullinge.

Säkerställ och påskynda Tvärförbindelse Södertörn

Tvärförbindelse Södertörn är nödvändig för att Stockholmsregionen ska kunna ta emot de transporter som kommer att anlända till Norviks hamn som nu har öppnat. Tunga transporter går idag genom bostadsområden och trafiksäkerheten på de vägar som den tunga trafiken tvingas använda i brist på alternativ har stora brister. Ett av Stockholms mest överbelastade vägavsnitt väg 73, mellan Gubbängskorset och Södra länken, kommer att avlastas av Tvärförbindelsen. Framkomligheten till Karolinska Huddinge för utryckningsfordon påverkas också positivt när Tvärförbindelsen är på plats. Tvärförbindelsen möjliggör även för förbättrad kollektivtrafik mellan de olika regionala kärnorna som pekats ut i den regionala utvecklingsplanen för Stockholm. Tvärförbindelsen har gång på gång försenats och även avbrutits helt vid ett tillfälle och det är därför nödvändigt att regeringen säkerställer och skyndar på den fortsatta planeringen av Tvärförbindelsen.

Förbered för en förlängning av Spårväg syd

Planeringen och arbetet med Spårväg syd som kommer knyta samman de regionala stadskärnorna Kungens Kurva och Flemingsberg med varandra och med Älvsjö pågår. Spårväg syd är en del av den så kallade Sverigeförhandlingen och därför även ett statligt åtagande. För att möjliggöra ytterligare utveckling av Södertörn är det viktigt att Spårvägen redan i detta skede planeras på ett sätt som möjliggör för vidare utbyggnad.

Ny passage över Södertälje kanal

Stockholmsregionen har också en stor andel tung trafik på väg som är genomgående och som behöver passera genom flera av Södertörns kommuner för att nå sitt mål. Dagens infrastruktur är mycket sårbar för störningar och främst gäller det E4/E20 söderifrån och passagen över Södertälje kanal, där godsflödena med lastbil går till och från Stockholm. Detta tydliggjordes vid olyckan på midsommarafton 2016 då trafiken på E4 stod helt still under många timmar och där bron var avstängd fram till hösten, vilket starkt påverkade den lokala trafiken i Södertälje då E4/E20 leddes om till en kommunal väg. Långsiktigt bör även en passage över eller under Himmerfjärden i höjd med Vagnhärad utredas. Då kan E4 avlastas förbi Södertälje och resvägen kortas för norrgående trafik som ska till hamnarna i Nynäshamn eller till Haninge, Tyresö eller södra Stockholm. Det skulle även kunna ha positiva säkerhetspolitiska aspekter.

Stockholm Norvik hamn och väg 225

Stockholm Norvik hamn är i dag en av Europas modernaste containerhamnar. Den fyller en allt viktigare roll för varuförsörjningen i hela Mälardalsregionen och den kommer att byggas ut framöver. Hamnen är anpassad för hållbara transporter genom att järnvägsspår är dragna dit från Nynäsbanan. Själva tågtrafiken med gods har dock inte kommit upp till den nivå som skulle behövas trots att efterfrågan finns. Detta bidrar till negativ klimatpåverkan och ökar den tunga lastbilstrafiken på vägnätet helt i onödan. Åtgärder skulle därför behövas för att utveckla järnvägstransporterna till och från Stockholm Norvik hamn.

Fullt utbyggd beräknas 350 000 lastbilsaster per år transporteras från Stockholm Norvik. Det är önskvärt att mer gods transporteras via järnväg men visst gods kommer även fortsättningsvis kräva vägtransport. Väg 225 förbinder Nynäshamn med E4:an i höjd med Södertälje men vägen är smal, krokig och inte lämpad för tunga transporter. Trafiksäkerheten för samtliga trafikslag behöver stärkas på väg 225 och nya lösningar för hur gods når E4 på väg söderut utan att behöva belasta t ex Södra länken och kommande Tvärförbindelse Södertörn behöver utredas.

Bytespunkt Flemingsberg och Förbifart Tullinge

I Flemingsberg planeras för en ny bytespunkt. Här möts fjärrtåg, regionaltåg, pendeltåg, bussar, bilar och en framtida spårväg. Redan idag har stationen cirka 25 000 av- och påstigningar per dygn och på sikt kommer antalet att fyrdubblas. Bytespunkten är viktig för hela Stockholms fortsatta utveckling då den kommer att kunna avlasta Stockholms centralstation. För att bytespunkten ska ha tillräcklig kapacitet och fungera smidigt krävs att väg 226 sänks ned och tillsammans med stambanan överdäckas. Förbifart Tullinge behöver genomföras i sin helhet, i dagsläget finns det bara vägplan beslutad för etapp ett: Flemingsberg–Pålamalm.

Elflygplats Södertörn

I och med avvecklingen av flyglinjer från Bromma flygplats försvinner ett tillgängligt alternativ för inrikesflyg för många stockholmare och företag. För invånare, företag och arbetstillfällen söder om Stockholm är avvecklingen extra kännbar. Nästan en miljon invånare söder om Stockholm förlorar sin närmaste flygplats, i en region som växer snabbt och där avståndet till Arlanda är långt. Den som fastnat i bilköer eller drabbats av pendeltågsproblem under sin transfer till Arlanda vet hur frustrerande, dyrt och

tidsödande det kan vara. Det behövs en flygplats i södra Stockholms närhet och därför bör man studera möjligheten att bygga nordens första renodlade elflygplats på Södertörn.

Framtiden tillhör elflygen. Många länder och flygplatser har redan börjat förbereda sig genom att bygga infrastruktur och investera i laddningsmöjligheter. Flera europeiska projekt för elflygplatser har initierats och inom de närmaste tio åren väntas många av dem vara i drift. Med elflygets tekniska framsteg kan en helt ny typ av hållbar flygplats etableras, med fokus på jobbresor och kortare flygningar. För södra Stockholmsregionen skulle detta innebära en möjlighet att återfå ett närbeläget flygalternativ samtidigt som man bidrar till ett mer hållbart resande. Elflyg har tystare motorer, vilket minskar bullret och möjliggör en placering närmare befolkade områden en avgörande faktor i en tätbefolkad region.

Säkerställ fungerande transporter till Arlanda och Skavsta från Södertörn när Bromma läggs ned

I och med att Bromma flygplats står inför stora förändringar på grund av att den största kommersiella aktören aviserat att de kommer avveckla sin trafik från flygplatsen behöver nya satsningar göras såväl för flygtrafiken som för markresor till och från Arlanda. Kapaciteten på Arlanda behöver öka, en fjärde landningsbana behövs. Samtidigt behöver smidiga marktransporter från hela Stockholmsregionen, inte minst Södertörn, planeras för då fler kommer få det längre till sin närmaste flygplats. Även marktransporter från Södertörn till Skavsta behöver utvecklas så att det på ett enkelt och miljömässigt sätt går att ta sig till Skavsta flygplats.

Säkerställ fungerande pendeltågstrafik

Varje dag görs över 400 000 resor med pendeltågen inom Stockholmsregionen.

Pendeltågen har dock drabbats av stora problem på senare år. Flertalet orsaker ligger inom regionens ansvarsområde men det finns också delar i problematiken som berör statens ansvar; utdaterat signalsystem, för få utbildningsplatser för lokförare samt bristande underhåll. Staten, form av Trafikverket, måste ta ansvar för att pendeltågstrafiken fungerar tillfredsställande för Stockholms och Södertörns invånare ska kunna arbetspendla och av andra skäl resa med pendeltågen.

Tydliga regelverk som håller förorenare ansvariga

Föroreningar av olika slag hindrar tillväxten på Södertörn. Tullinge vattenverk i Botkyrka är ett exempel på anläggningar där PFAS-kemikalier har påträffats i dricksvattnet och där Forsvarsmaktens anläggningar pekas ut som ansvariga för utsläppen. Detta har lett kostsamma om vem som ska stå för kostnader för sanering av förorenade områden och rening av vatten så att vattenverk kan fortsätta användas eller tas i bruk igen.

På flera ställen på Södertörn har bolaget Think Pink dumpat avfall vilket också har lett till stora miljöproblem och långdragna rättstvister.

När denna typ av frågor dras i långbänk och när regelverken är otydliga påverkar det Södertörns utveckling och tillväxt negativt. Det måste finnas tydliga regelverk som håller förorenaren ansvarig.

Malin Danielsson (L)